

Република Србија
Аутономна Покрајина Војводина

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ

Футошка 121, 21000 Нови Сад
Централа: (021) 422-255; 4897-800
Директор: (021) 6622-784
Факс: (021) 6613-989
E-mail: izjzv@izjzv.org.rs
www.izjzv.org.rs

Резиме Резултата

**„ПРОГРАМА КОНТРОЛЕ НУТРИТИВНЕ ВРЕДНОСТИ И
ЗДРАВСТВЕНЕ БЕЗБЕДНОСТИ ХРАНЕ И ЧИСТОЋЕ БРИСЕВА
ПОВРШИНА И РУКУ ОСОБЉА У ОБЈЕКТИМА ДРУШТВЕНЕ
ИСХРАНЕ У ГРАДУ НОВОМ САДУ“**

за 2015. годину

УВОД

Институт за јавно здравље Војводине је у току 2015. године, у сарадњи са Градском управом за здравство Градске управе Града Новог Сада, контролисао нутритивну вредност и здравствену безбедност хране и чистоће брисева површина и руку особља у објектима друштвене исхране у Граду Новом Саду и то у: објектима Предшколске установе „Радосно детињство“ у Новом Саду и објектима основних школа на територији Града Новог Сада.

РЕЗУЛТАТИ

Контрола енергетске и биолошке вредности хране намењеној деци предшколског узраста обавља се у 67 објеката Предшколске установе „Радосно детињство“. Током 2015. године, обављена је контрола енергетске и хранљиве вредности 399 узорак оброка, што значи да је узорковано, лабораторијски анализирано и оцењено укупно 133 доручка, 133 ужине и 133 ручка.

Планирање исхране деце у Предшколској установи „Радосно детињство“ обавља се на јединствен начин. Храна се припрема у два објекта која се организационо налазе у склопу ове установе. Храна се потом разноси до објекта у којима се обавља расподела оброка.

Енергетска вредност просечног дневног оброка (доручак, ручак и ужина) у објектима Предшколске установе „Радосно детињство“ за децу узраста 1-3 године, је мања за 1,40% у односу на нормиране вредности из важеће законске основе Републике Србије и Препорука за исхрану становништва Светске здравствене организације из 1998. године, а за 11,90% је већа у односу на препоруке ОХП/СЗО/УУН из 2004. године.

Енергетска вредности просечног целодневног оброка за децу старости од 4-6 година у објектима Предшколске установе „Радосно детињство“ је за 7,70% мања у односу на нормирану вредност сходно важећој законској основи у Републици Србији, односно за 7,60% већа у односу на препоруке за исхрану становништва ОХП/СЗО/УУН из 2004. године.

Учешће беланчевина у просечном целодневном obroку за децу узраста 1-3 године није било у складу са Препорукама за исхрану становништва Организације за храну и пољопривреду Уједињених нација и Светске здравствене организације из 1998. године, због смањеног учешћа у односу на препоруке, док је у обе узрастне групе деце, учешће масти и угљених хидрата било на самим границама у односу на препоручене вредности.

Садржај натријум хлорида у просечном узорку ручка, у Предшколској установи „Радосно детињство“ намењеног деци узраста 1-3 године, износила је 0,84 грама, односно 42,00% препорученог дневног уноса за децу наведеног узраста, а у просечном узорку ручка намењеног деци старости 4-6 година износи 1,36 грама, односно 45,30% препорученог дневног уноса кухињске соли за децу наведеног узраста.

У објектима Предшколске установе „Радосно детињство“ обављена је контрола 164 узорка намирница/оброка.

У свих 64 (100,00%) узорак намирнице/оброка утврђена је усаглашеност са микробиолошким критеријумима безбедности хране Правилника о општим и посебним

условима хигијене хране у било којој фази производње, прераде и промета ("Сл. гласник РС", бр. 72/10).

Контролом параметара показатеља хигијене процеса у 31 узорку намирница/оброка утврђено је присуство *Enterobacteriaceae*, микроорганизама показатеља фекалног загађења, односно лоше хигијенске праксе током производње, чувања и манипулације храном.

У објектима за припрему и расподелу obroка Предшколске установе „Радосно детињство“, обављена је лабораторијска контрола 620 узорака брисева радних површина, опреме и руку запослених радника. Микробиолошка контрола показала је да је у 29 (4,68%) узорака брисева утврђено присуство бактерија индикатора лоше хигијенске праксе.

На територији Града Новог Сада све основне школе самостално планирају и организују исхрану за ученике. Школе које имају објекте за припрему и расподелу obroка, исхрану ученика организују самостално. Школе које немају објекте за припрему и расподелу obroка, исхрану ученика организују у сарадњи са угоститељским предузећима.

У складу са уговорним обавезама, током 2015. године обављена је контрола хранљиве вредности школске ужине у 34 објекта основних школа.

Укупно је узорковано 128 узорка школске ужине, односно око 4 узорка школске ужине по једној школи. Број узорака је недовољан да се донесу стручни закључци који се односе на квалитет школске ужине на нивоу сваке школе појединачно.

Збирно гледано, лабораторијском контролом утврђено је да је просечна енергетска вредност 128 контролираних узорка школске ужине износила 423,31 kcal (1771,13 kJ), што износи 84,66% препоручене вредности.

Према уговореним обавезама, у 31 школском објекту у којима постоји организован “продужени боравак”, извршена је контрола хранљиве вредности 90 узорка доручка и 93 узорка ручка. Број контролираних полудневних obroка је недовољан да се донесу стручни закључци који би се односили на квалитет исхране у сваком поједином објекту.

Збирно гледано, просечна енергетска вредност полудневног obroка (доручак и ручак) свих испитиваних узорка у основним школама које имају организован продужени боравак, износила је 1118,40 kcal (4679,37 kJ), што је за 5,29% више у односу на нормативом прописану вредност у Републици Србији и Препоруке за исхрану становништва Светске здравствене организације из 1998, односно за 7,55% је виша у односу на препоруке ОХП/СЗО/УУН из 2004. године. Просечан садржај беланчевина, масти и угљених хидрата у просечној енергетској вредности полудневног obroка је у складу са важећом законском основом.

Утврђена просечна количина натријум хлорида у просечном узорку ручка, намењеног деци узраста 7-10 године, износи 1,89 грама, односно 37,80% препорученог дневног уноса за наведени узраст деце.

У школским објектима обављена је микробиолошка анализа 102 узорка намирница.

У свих 102 (100,00%) узорака је утврђена усаглашеност са микробиолошким критеријумима безбедности хране Правилника о општим и посебним условима хигијене хране у било којој фази производње, прераде и промета ("Сл. гласник РС", бр. 72/10).

Контролом параметара показатеља хигијене процеса, у 7 узорака намирница/оброка утврђено је присуство *Enterobacteriaceae*, индикатора лоше хигијенске праксе.

У објектима у којима се припрема и/или врши расподела obroка за децу у основним школама обављено је узорковање 272 узорка брисева радних површина, опреме, прибора и руку запосленог особља.

Микробиолошка контрола је утврдила да је у 1 (0,37%) узорку брисева утврђено присуство бактерија индикатора лоше хигијенске праксе.

Током 2015. године у објектима за смештај деце предшколског и школског узраста школе за основно и средње образовање "Милан Петровић" у Новом Саду и објектима за дневни боравак деце и омладине ометене у развоју и деце и омладине са поремећајима у понашању обављена је контрола укупно 14 целодневних obroка, што је недовољно за стручну анализу, посебно имајући у виду број објеката и старосну нехомогеност штићеника ових установа.

У посматраном периоду, обављена је микробиолошка анализа укупно 15 узорка готових obroка.

У посматраном периоду обављена је микробиолошка контрола 56 узорака брисева радних површина, прибора и руку запосленог особља.

НАЧЕЛНИК ЦЕНТРА ЗА ХИГИЈЕНУ
И ХУМАНУ ЕКОЛОГИЈУ

Доц. др сц. мед. Милка Поповић

ДИРЕКТОР

Проф. др Владимир Петровић